

Domein Optellen & Aftrekken

Onderwerp: Hoofdrekenen

Moment in het jaar	Te behalen doel op de leerlijn:
M2	-
E2	-
M3	-
E3	-
M4	Optellen en Aftrekken t/m 10 geautomatiseerd
E4	Optellen en Aftrekken t/m 10 gememoriseerd, t/m 20 geautomatiseerd
M5	Hoofdrekenen t/m 500
E5	Hoofdrekenen t/m 1000
Materiaalsuggesties	<p><u>Uit materialenkist:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lege eierdoos met daarin de getallen 1 t/m 10 geschreven ✓ Dobbelstenen ✓ Fiches <p><u>Optioneel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bal <p><u>Extra materiaal:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> 📄 Combinaties voor spel 'vierentwintigen' 📄 Stappenplan som uitrekenen <p><u>Beschikbare werkbladen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> 🔗 Zelf genereren: https://www.sommenprinter.nl/basisrekenenplusmin20.php
Lesideeën	<p><u>Eierdoosspel</u> (zie ook: https://www.youtube.com/watch?v=aJdILz4Yq4E)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schrijf in een lege eierdoos getallen (bijvoorbeeld 1 t/m 10). 2. Doe twee fiches in de eierdoos en sluit de eierdoos. 3. Schud de eierdoos en open hem weer. 4. Op welke getallen liggen de fiches? (bijv. 2 en 7). 5. Tel de getallen bij elkaar op ($2+7=9$). 6. Schrijf de uitkomst op je blaadje. Je hebt 9 punten. 7. De beurt gaat naar de volgende speler. 8. Wie na tien keer schudden de meeste punten heeft, heeft gewonnen! <p><u>Balspel</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schrijf sommen op het bord die gememoriseerd moeten worden. 2. Een leerling noemt een som van het bord en gooit de bal naar een andere leerling. 3. De leerling die de bal vangt zegt de uitkomst. 4. De leerling die de bal heeft noemt een nieuwe som van het bord en gooit de bal weer naar een andere leerling, en zo verder. <p><u>Spel 'vierentwintigen'</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schrijf de volgende cijfercombinatie op een bord: 2-4-8-8.

	<p>2. Leerlingen proberen met deze cijfers het getal 24 te krijgen.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ze mogen alle bewerkingen gebruiken (+, -, x, :). Elk cijfer mag maar één maal gebruikt worden. <p>3. De oplossing wordt op het bord geschreven (bijv. $8+8=16$ $2 \times 4=8$ $16+8=24$).</p> <p><u>Spel Sommenestafette</u></p> <ol style="list-style-type: none"> De leerlingen zitten aan een eigen tafel met kladblaadje. Er wordt een volgorde v/d leerlingen afgesproken. De eerste leerling zegt een som. De volgende leerling maakt een som met de uitkomst van de vorige som en zo verder. De leerlingen mogen zelf weten of ze optellen of aftrekken. <p><u>Sommen wegveegspel</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Schrijf een reeks sommen met de antwoorden erbij op het bord. Je laat de sommen en antwoorden een aantal keer hardop voorlezen. Vervolgens veeg je bij één van de sommen het antwoord weg. Weer wordt de hele reeks hardop voorgelezen, maar nu moeten de leerlingen bij een som het antwoord weten. Je veegt steeds meer antwoorden weg, tot er alleen nog maar kale sommen staan. Bouw de moeilijkheidsgraad langzaam uit. <p><u>Sommen bedenken</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Noem een getal (uitkomst: onder de 10? / onder de 20?). Laat de leerlingen individueel of in tweetallen sommen bedenken waarvan de uitkomst het genoemde getal is en laat deze sommen noteren op een kladblaadje. Besprek daarna wie welke som bij de uitkomst heeft bedacht. Welke sommen zijn moeilijk en welke makkelijk. Waarom?
<p>Rekenmodellen</p>	<p>Stel de leerlingen tijdens de opdrachten steeds vragen volgens het <u>drieslagmodel</u>:</p> <p>Stap 1: Wat is het probleem? Wat ga je doen om het probleem op te lossen? Deze vragen leiden tot het plannen van een actie of bewerking.</p> <p>Stap 2: Wat ga je doen? Wat ga je uitrekenen? Wat doe je eerst? De uitwerking van de gekozen bewerking(en) leiden tot het vinden van een oplossing.</p> <p>Stap 3: Wat heb je gedaan? Wat betekent deze oplossing binnen de context waarmee je begon? Heb je de bewerking correct uitgevoerd?</p> <p>Handelingsmodel</p> <p>Elk rekenonderdeel wordt benaderd via de vier fases: informeel handelen, voorstellen-concreet handelen, voorstellen-abstract handelen en formeel handelen. Gebruik zoveel mogelijk concreet materiaal vanuit de materialenkist, daarnaast kunnen werkbladen</p> <div data-bbox="1153 1323 1469 1585" data-label="Diagram"> </div>

worden gebruikt en digitale hulpmiddelen. Bij het werken met de verschillende handelingsniveaus is het belangrijk dat de vertaalslag van het ene naar het volgende handelingsniveau expliciet wordt toegelicht. Dus bijvoorbeeld: “We gaan nu hetzelfde doen als net, alleen dan op papier”.

Hoofdlijnenmodel

Een goede rekenwiskundige ontwikkeling verloopt via het hoofdlijnenmodel: begripsvorming, ontwikkelen van oplossingsprocedures, vlot leren rekenen en flexibel toepassen. Alle vier de hoofdlijnen zijn dan ook terug te vinden in de begeleiding binnen fase oranje. Een nieuw leerstofonderdeel begint met *begripsvorming*. Door middel van materialen leert een kind betekenis te geven aan de getallen. Vervolgens leert het kind *oplossingsprocedures*. Om *vlot te leren rekenen* is er steeds weer aandacht voor automatiseren en memoriseren. Door contexten en verhalen bij de sommen te maken leren kinderen de sommen *flexibel toe te passen*.